
Hastigirisha Stava

హస్తిగిరీశస్తవః

Document Information

Text title : Hastigirisha Stava

File name : hastigirIshastavaH.itx

Category : vishhnu

Location : doc_vishhnu

Proofread by : Rajesh Thyagarajan

Description/comments : From Stotrasamuchchaya 2, Edited by Pandit K. Parameshwara Aithal

Latest update : May 10, 2023

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

May 11, 2023

sanskritdocuments.org

హస్తిగిరీశస్తవః

శ్రీమచ్చినిధియోగీన్ద్రశ్రీరణ్ణేశయతీశ్వరో ।
ప్రణమ్య సాదరం కుర్వే హస్తీశస్తవమద్భుతమ్ ॥ ౧ ॥

ప్రహ్లాదజనకోద్దామదానవైభవశాలినౌ ।
కరిణ్ణాభృదధీశానౌ కలయేమహి కావపి ॥ ౨ ॥

కనత్పరమమాయినే కరిగిరేరథః స్థాయినే
చరాచరవిధాయినే చతురభిష్టసన్దాయినే ।
నమః పరమయోగినే నతజనావనోద్యోగినే
నృశంసహతికాయినే నృహరయే జగత్కాయినే ॥ ౩ ॥

శ్రియా సహ విహారిణే శ్రుతిశిరఃసు సజ్ఞారిణే
ప్రభూతభయహారిణే ప్రబలదైత్యసంహారిణే ।
శుకాదిహితకారిణే శుభగుణైరలంకారిణే
నతత్త్రిపురవైరిణే నమ ఇదం మధర్వైరిణే ॥ ౪ ॥

సటాపటలభీషణం సరలకేసరోద్భూషణం
సమస్తగదశోషణం సరససాధుసమ్భూషణమ్ ।
విశిష్టజనతోషణం విధిశివేన్ద్రసమ్పూషణం
నమామి భవపేషణం నరహారి మహిభూషణమ్ ॥ ౫ ॥

కరిగిరితటాధారా ధారాధరప్రకరోపమా
నిరుపమగుణోదారా దారార్థదేహముఖేడితా ।
వభయసముత్తారా తారాధిపప్రతిమాననా
నిరవధిదయాసారా సా రాజతే పరదేవతా ॥ ౬ ॥

కరిగిరితటోత్తంసం తం సమ్ప్రవృద్ధబలోదయం
నిజబలగలత్కంసం కం సంవ్యవస్తమముం సదా ।
మునిజనకృతాశంసం శం సన్దధానమహం భజే
రుచిరసమసాధ్వంసం ధ్వంసం విపద్వివతేః సతామ్ ॥ ౭ ॥

కరిగిరిపతిం శ్రీశం శ్రీశక్కురప్రముఖార్చితం
 సకలభువనాధీశం ధీశం బలర్ధివిశోభితమ్ ।
 నవజలదసజ్కాశం కాశంసనీయ గుణోత్కరం
 జగతి దహరాకాశం కా శంసతీహ న దేవతా ॥ ౮ ॥

ప్రత్యూషస్మయమానపజ్కుజసదృగ్దృగ్దర్శనీయాననః
 ప్రత్యాదిష్టసురాభియాతినృపతిప్రోద్ధామభూమాజ్కురః ।
 అస్మాదృగ్జ్ఞన ....ప్రావతారః ఊతా-
 వస్మాన్ రక్షతు హస్తీశైలశిఖరస్థేమా పుమాన్ కేసరీ ॥ ౯ ॥

హస్త్యద్రినాథ వరదత్యమనన్యలభ్య-
 ముచ్చైస్తరాం ప్రకటయన్నివ శ్శుజ్జిదేశే ।
 తిష్ఠస్యహో వరదమూర్తిరితి ప్రతీమో
 నో చేచ్ఛరీరయుగలాశ్రయణం కిమర్థమ్ ॥ ౧౦ ॥

పాయాన్నః పాతకేభ్యః కరిశిఖరిపతిః కాలమేఘాభిరామః
 కన్ద్రోద్ధామదర్పప్రశమననిపుణస్వీయలావణ్యభూమా ।
 త్రయ్యక్షత్రాస్త్రచిన్తానఘతరవిబుధవ్రాతతోష్టాయమానః
 శ్రీమాన్ శ్రేయవిధాతా నిజపద నలినద్వన్ద్యనేవాపరాణామ్ ॥ ౧౧ ॥

భూమా భూమాపుమాపత్యభినుతమహిమా సర్వకల్యాణసీమా
 భూమాభూమావహశ్రీకరిగిరినిలయో యోగిభిర్గేయనామా ।
 కామాద్ వైమానికాద్వైర్దురవగమగతిర్వైరిమ్భిమాత్యశక్తిః
 శ్రీమాన్ పుష్పాతు ధామాన్యజనదృగపదం తిగ్మధామత్రిధామా ॥ ౧౨ ॥

ఇన్ద్రాద్యా దేవవర్గాః పరిచరణపరాః స్వాధికారే నియుక్తా
 నిత్యైర్వైమిత్తికైర్వా శ్రుతిశతవిహితైః కర్మభిః పూజితాశ్చేత్ ।
 తృప్తాశ్చైవ ప్రసన్నాః కరిశిఖరిపతే త్వత్ప్రసాదాయ భూయః
 కల్పాన్వే హీతి గీతం విశదమభిహితం సూత్రభాష్యాదికే చ ॥ ౧౩ ॥

ఆతస్తాన్ పూజయామః ప్రసదనమిహ తే ప్రార్థయంతః ప్రకామం
 రాజ్ఞః కాజ్ఞన్ ప్రసాదం హ్యుపచరతి యథా భృత్యవర్గం తదీయమ్ ।
 స్వాభీష్టావేదనం తన్ముఖత ఉరుగుణం నీతివిత్సార్వభౌమా
 మన్యవై సామ్ప్రతం శ్రీకరిశిఖరిపదే పూజనం యుక్తమేషామ్ ॥ ౧౪ ॥

ధార్యత్వాచ్చేషభావాన్నియమనవిషయత్వాద్ విధేయత్వతశ్చ

శ్రీమన్ హస్తీక్షమాభృన్నిలయ తవ తనుర్దేవతా ఇన్ద్రముఖ్యాః ।
 తద్వాజీ త్వత్ప్రసాదం ప్రసభమభిలషంస్త్యత్తనుత్వేన జానన్
 కిం నైకాన్త్యం న విన్దేద్ వరద కథయ మే దానదాసానుసేవీ ॥ ౧౫ ॥

యః ప్రాధాన్యేన దేవం .... జడమతిర్వాఞ్శ్చిత్తాప్యై స న స్యా-
 దేకాస్తీ దేవరాజ త్వదుపమమిహ నో వ .... ।

చత్వారో వై పుమర్థాః పరమపురుషతో నాన్యతో లబ్ధుమర్హా
 ఇత్యేవం సజ్గరన్తే కిల ఫలచరణే భాష్యకారాదయోఽమీ ॥ ౧౬ ॥

చర్మప్రాయా హి దేవా ఇతి కథనమపి ప్రాయశః ప్రాథివాదః
 స్వాతన్త్ర్యం వైవ తేషాం క్వచిదపి విషయే పారతన్త్ర్యం తు కాష్ఠా ।
 ఇత్యేవం హస్తినాథ స్ఫుటయితుమపి వా తాదృశోక్తిర్విభావ్యా
 నో చేద్ దేవాధిక్యత్యాం కథమిహ ఘటతే దేవతైశ్వర్యవాదః ॥ ౧౭ ॥

స్వప్రీతిద్వారకం యత్ పరమపురుషసమ్ప్రీతినిష్పాదనం త-
 ధ్యైశ్వర్యం దేవతాయా ఇతి తదధిక్యతౌ భాతి సౌదర్శనోక్తిః ।

చర్మప్రాయత్వవాదే కథమివ ఘటతే హస్తితైశ్వర్యేనైషా
 దోషాశేషాభినన్ద్యా తదిహ బుధజనైర్దేవతైశ్వర్యమర్థ్యమ్ ॥ ౧౮ ॥

పారాశర్యః ప్రమాణం పటుతరధిషణో దేవతైశ్వర్యసిద్ధౌ
 కల్వ్యా పూర్వాదిపక్షం నిరసితమకరోద్ యచ్చ్యుతత్వాచ్చ సూత్రమ్ ।
 రక్షాయాం సాచ్చరిత్ర్యాం శ్రుతిశిఖరగురుర్ధర్మయిత్యా ప్రమాణం
 హ్యూచే హస్తీశ దేవాన్తరయజనమపి బ్రహ్మమీమాంసకానామ్ ॥ ౧౯ ॥

సాక్షాచ్చతుర్ముఖమఖే హవిరన్వభూస్త్యం
 శక్రాదయః కిల న తత్ర తదన్వభూవన్ ।

హస్త్యద్రినాథ వరమేవమదాః సురేభ్యో
 నో మానుషేభ్య ఇహ హేతుముదారసత్త్వమ్ ॥ ౨౦ ॥

యద్దేవతా త్వమధునా యది సమ్భ్రువీషి
 తద్వా కుతః సురగణే భగవన్ దయేథాః ।

ఆజ్ఞైవ హేతురిహ దేవగణస్య తత్త్వే
 నో చోదనార్హ ఇతి చేత్ కిమహం బ్రవీమి ॥ ౨౧ ॥

వేదాన్తదేశికవరైః క్వచన ప్రబన్తే
 దేవా హి కఙ్కకసమా ఇతి తావదుక్తమ్ ।

యష్టవ్యతా ప్రపదనాన్వయినాపి తేషా-

ముక్తా క్వచిత కథమిదం ఘటతే కరీశ ॥ ౨౨॥

జైమిన్యనీశ్వరవచోనిచయోపపత్తి-

న్యాయేన దేశికవచోఽపి విభావనీయమ్ ।

సర్వైశ్చ పణితజనైరితి సమ్ప్రతీమో

హస్తీశ్వరైవముపపాదయసి త్వమేవ ॥ ౨౩॥

భాష్యే హి బ్రహ్మశబ్దః క్వచిదధికరణే భాతి సామాన్యవాచి

తస్మిన్నేవావభాతి క్వచిదధికరణేఽసావసాధారణోఽపి ।

అత్ర శ్రీతత్త్వటీకాప్రకటితనయతః కఙ్కుకప్రాయతోత్తే-

ర్దేవానాం మాన్యవర్యం కరిశిఖరిపతే బోధయస్యజ్ఞాసా త్వమ్ ॥ ౨౪॥

యస్మిన్ పక్షోఽస్తి భాష్యప్రముఖబహుతరగ్రన్థసంవాదభూమా

తస్మిన్స్తాత్పర్యమేవాకలయితుముచితం వేదమాడాగురూణామ్ ।

శ్రీతే బ్రహ్మణ్యనీశే త్వయి విధిముఖసాధర్యబుద్ధిం నిరోద్ధం

మద్దానాం మన్యహే శ్రీకరిశిఖరిపతే కఙ్కుక ప్రాయతోక్తిమ్ ॥ ౨౫॥

సకృద్యష్టస్తవం మే క్షిపసి సహసా సర్వదురితా-

న్యనన్తాన్యచ్ఛ్చేద్యాన్యనుపమగుణ శ్రీకరిపతే ।

కథంకారం కారాగృహనిగలయోగ్యా విధిముఖాః

సురాః శక్తాస్తాద్యగురితలవనిర్ధూననవిధౌ ॥ ౨౬॥

సకృత్ త్వాం పశ్యంతః సమదగజగణస్థలగల-

న్మదస్రోతఃక్రీడదృమరపటలీవిభ్రమభృతః ।

నరీన్మత్యన్నారీరుచిరకబరీకాన్తలహరీ-

పరితాన్ గాహన్తే సపది హి గృహాన్ హస్తీరమణ ॥ ౨౭॥

సకృత్ త్వాం సమ్పశ్యన్ సకృదవనతాభీష్టవరదం

సమస్తైస్త్రయ్యన్తైః సమధిగతపారమ్యమనఘమ్ ।

శునాసీరస్తమ్భైరమముఖమఖాభ్యర్థనకలా-

నభిజ్ఞః శ్రీహస్తీక్షితిరమణ ధీరశ్చ భవితా ॥ ౨౮॥

సకృత్ త్వాం దృష్ట్వా యః సజలజలదచ్ఛాయమమలం

సమస్తైర్వ్యోగీన్స్త్రైరభినుతమిహ శ్రీకరిపతే ।

స మృతోః సమూభతాం భియమథ వినిర్ధూయ సహసా

మహానన్దబ్రహ్మనుభవసుపరీవాహమయతే ॥ ౨౯ ॥

విధాతారం కేచిచ్ఛరణమభిగచ్ఛన్తి నిపుణాః

సుధాశానామీశం కతిచన పరే త్వన్యమపి వా ।

వృథామీషాం యత్నః కరిగిరిపతే త్వద్గుణకథా-

సుధాస్వాదాభిజ్ఞాః కిమపి గణయన్త్యల్పశకరాన్ ॥ ౩౦ ॥

త్వదాయత్తామీషాం స్థితిరధికృతిర్వా దివిషదాం

దిగీశానాదీనామితి ఖలు న జానన్తి హి జడాః ।

అతస్తాన్ సేవన్తే పరిమితఫలప్రాప్తివపలాః

కరీశ త్వన్మాయాపరవశమశేషం జగదిదమ్ ॥ ౩౧ ॥

సృజన్యాదౌ విశ్వం సమవసి తతః సంహరసి చ

త్వమేవ శ్రీహస్తీక్షితిరమణ నాన్యః ప్రభవతి ।

త్వయా దత్తాం శక్తిం విధిశివశచీశప్రభృతయో

దధానా లోకానామధికృతిమపీ బిఅతితరామ్ ॥ ౩౨ ॥

న జానే శ్రీజానే నలిననయనే నాగశయనే

ప్రధానే దేవానాం త్రిజగదవనే దత్తనయనే ।

త్వయి శ్రీహస్తీక్షారమణ భగవన్ భక్తిమతులాం

వినా ముక్తేరన్యత్ కిమపి నిగమాన్తైరవధృతమ్ ॥ ౩౩ ॥

త్వమేవ బ్రహ్మాద్యం పరమపురుష శ్రీకరిపతే

త్వమేవం త్రయ్యన్తైరభినుతపదో యోగిభిరపి ।

త్వమేవ శ్రీకాన్తో నిఖిలజగదన్తర్యమయితా

త్వమేవ త్వామాతః కిల శరణమన్త్యాజమభజమ్ ॥ ౩౪ ॥

జగత్సృష్టిస్థేమప్రలయరచనాకేలివివశం

జనిక్లేశత్రస్తప్రచురజనతాత్రాణనిపుణమ్ ।

దయాదుగ్ధామ్బాధిం దనుజమథనం దివ్యచరితం

కరీశ త్వాం దృష్ట్వా శరణమితి వాచం సమఫణమ్ ॥ ౩౫ ॥

పుంసూక్తం సకలం కరీశ భవదేకాన్తం వరీవృత్యతే

సర్వామ్నాయగణప్రధానతమతామస్య స్మరన్తి సుభటమ్ ।

గీతా త్వన్ముఖనిర్గతా సుమహితాధీతా విముక్త్యర్థిభి-

స్తవత్పారమ్యపరా విరాజతితరాం కో వా సమః కథ్యతామ్ ॥ ౩౬ ॥

ఈశానశ్రుతివైభవేన గిరిశే నేతుం న యుక్తం హి తత్

సప్తాస్య అన్వయదుస్థతాప్రసజనాత్ తత్పూర్వవృత్తేః సుభటమ్ ।

కిం తు త్వత్పరమేవ సర్వవిబుధైరభ్యర్థనీయం బలా-

దేవం విష్ణుపురాణముఖ్యవచనైర్హస్తీశ నిర్ధారితమ్ ॥ 3౭॥

సత్యం జ్ఞానమనన్తమాద్యమమలం నిత్యం స్వయంజ్ఞోఽతీషం

సర్వవ్యాపి సుసూక్ష్మభూతమభయం త్వామాపచురాద్యా గిరః ।

త్వామన్తర్వినివేశయన్తి మహతా యత్సేన యోగీశ్వరాః

కిం బ్రూమో మహిమానమద్భుతతమం హస్తీక్షమాభృత్పతే ॥ 3౮॥

కిం త్వాం జానన్తి మూఢాః కలుషితహృదయా హస్తీశైలేశ్వర త్వత్-

సాన్నిధ్యేఽవస్థితా అప్యధినిధి చరతాం కిం ను తజ్ఞానమన్తి ।

క్షుద్రాన్ నిద్రానుసక్తానపి పశుసదృశాన్ బ్రహ్మవిన్నిన్దనైకా-

న్దాన్ మన్దానహంతాప్రథమజనిగృహాంస్త్యం కథం తాన్ సహేధాః ॥ ౩౯॥

చాతుర్మాస్యం సమగ్రం వ్రతమిహ చరితం త్వత్కృపావైభవేన

శ్రీమన్ హస్తీశ్వరాద్యం వ్రతమనుచరితం నిస్తులే రజ్జధామ్ని ।

అధ్యాప్య బ్రహ్మవిద్యామనుపమవిషణానాశ్రితాఞ్చాత్పరగ్గాన్

నిఃసీమానన్దమాప్తః ప్రచురబహుమతిస్త్యచ్ఛరీత్రేషు వర్తే ॥ ౪౦॥

భూయో భూయో నమామి త్వదనఘచరణామ్భోరుహద్యన్ద్యమేవ

శ్రీమన్ హస్తీశ నిస్తీర్య చ భవసరణౌ జాఙ్ఘికత్వం ప్రహృష్టః ।

వాచాం ప్రాచాం ప్రవాచామపి ఖలు విషయస్త్యం కథం మాదృశానాం

ప్రజ్ఞాదోర్లభ్యభాజామహాహ కువచసాం గోచరత్వం ప్రయాసి ॥ ౪౧॥

శ్రీమాఞ్శ్చీమచ్ఛరారివ్రతికలితశతస్తమభవన్మణిపాన్తే

డోలాడోలాయితాత్మా మణిమయమకుటజ్యోతిద్వగృభిసితాశః ।

రాజా రాజాధిరాజప్రముఖదివిషదాం హస్తీశైలేశ్వరాఖ్యో

దేవో దేవో ముదే వో భవతు మమ జనాః స్మేరవక్త్రరవిన్దః ॥ ౪౨॥

ముక్తైశ్వర్యం జగద్వ్యాపరణవిరహితం సూత్రితం సూత్రకారై-

స్తస్యేత్థం భావమాపః కిల గురుచరణా భాష్యకారాదయోఽమీ ।

రాజ్ఞాం ఛత్రాదివత్ తే కరిరమణ జగత్కారణత్వం విముక్తే-

ర్వేతుత్వం లక్షణే ద్వే తదుభయవశతో లక్ష్యనేఽన్యాదృశస్త్యమ్ ॥ ౪౩॥

ముక్తైశ్వర్యం జగద్వయాపరణమపి యది బ్రహ్మణో లక్షణం తత్

భజ్యేతాతిప్రసక్తో కథమివ పరమం బ్రహ్మ జిజ్ఞాసితం స్యాత్ |
 జిజ్ఞాస్యత్వం జగత్కారణగతమితి చ సప్తమామ్నాయమాలా-
 వాతో ముక్తేషు హస్తీక్షితిరమణ జగద్వ్యాప్యతిర్స్వచితేతిమ్ || ౪౪ ||

యుక్తం తన్మన్మహే శ్రీకరిరమణ వయం త్వత్కటాక్షాద్ విముక్తా
 బ్రహ్మానందానుభూతిప్రకలనవిషయే సామ్యమేతే వహేయః |
 జిజ్ఞాస్యత్వం ముముక్షోః కథమివ ఘటతాం త్వం హి జిజ్ఞాసనీయః
 సర్వైస్తాపత్రయార్చైస్తద్వదుపజనితధీశక్తిమాన్ నోఽపరః స్యాత్ || ౪౫ ||

అపారే కూపారే తృణమివ తటం కేనచిదితం
 త్వసారే సంసారే స్థిరతరరుచిర్దుస్తరతరే |
 మురారే కంసారే కరిగిరిపతేఽహోబిలముని-
 ష్వహం తత్కారుణ్యాత్ సమగణిషి ధన్యోఽహమధునా || ౪౬ ||

అస్మాన్ రక్షతు హస్తీశైలశిఖరేత్యేవం తురీయం పునః
 పాదం కఞ్చన హస్తీరాడుపదిశన్ స్వప్నేఽవబోధ్యైవ మామ్ |
 దీక్షాం సంశ్రితరక్షణే ప్రకటయస్యచ్చైస్తరాం శ్రీపతే
 వాత్సల్యైకవశంవదస్తవమిభో నానావతారాన్ ఊతౌ || ౪౭ ||

వేగాతుఙ్గతరఙ్గనఙ్గమదశావ్యాలోలదమ్బోరుహ-
 వ్యోతత్స్ఫితమరన్దవృన్దలహరీపారమ్పరీమేదురే |
 రోధస్యత్తరతోఽవభాసి భగవన్ హస్తీక్షమాభృత్ప్వతే
 త్వతేనవారసికా భవన్తి మనుజా ధన్యాః ఊతౌ సన్తతమ్ || ౪౮ ||

జన్తుం కృతమన్తుం భువి నన్తుం యతమానం
 రక్షస్యరిపక్షచ్యుతిదక్ష స్వయమీశ |
 ధారాధరదోరాహవధీరానఘమూర్తే
 హస్తీశ సువిస్తీర్ణగుణాస్తీహ సమః కః || ౪౯ ||

హస్తీశ నిస్తులతరస్తుతిరత్నజాల-
 మస్తీతి మత్ప్రతిరియం పరమాస్తీకేడ్య |
 నోపేక్షితం త్వలమహో శుకభాషితాదౌ
 సన్తోషమాకలయతే హి మహాన్ నృసాన్ఙః || ౫౦ ||

ఇత్థం సవీరరఘురాట్పుతిమౌలియోగి-
 ఙ్మాభృత్ కరిక్షితిపతేః స్తవమద్భుతార్థమ్ |

స్త్రీత్యై హరేరవ్యతనుత ప్రణిశమ్య సన్తః

సన్తోషమత్ర కలయన్తు గతాభ్యసూయాః ॥ ౫౧ ॥

శ్రీమద్వీరరఘూద్వహశ్రుతిశిరోయోగిక్షమాభృత్కృతం

హస్తీశస్తవమాదరాత్ పఠతి యః శుద్ధో విశుద్ధాశయః ।

జిహ్వాయామిహ నానటీతి సతతం వాగ్దేవతా తస్య సం-

సిద్ధ్యన్తి హ్యచిరేణ కిం చ మహితాః సర్వే పుమర్థా భువి ॥ ౫౨ ॥

ఇతి శ్రీహస్తిగిరీశస్తవః సమాప్తః ।

స్తోత్రసముచ్ఛయః ౨ (౮౦)

Proofread by Rajesh Thyagarajan

Hastigirisha Stava

pdf was typeset on May 11, 2023

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

